

Redorra 'fiola, ampolleta', en les rondalles d'AMAlcover sembla ser castellanisme, en català antic es troben uns quants exemples d'una variant *retoma*, però només en un inv de 1262. Estudiada a fons en el DCEC, amb important ampliació en el DECH IV, 832-834 (cf IV, 282b52-54)

Redon, redonda, redondell, -ella, redonell, redonenc, redonir, V rodó (RODA) Redonja, redonxo, V. rodanxa (RODA) Redor 'el voltant', probablement manllevat del cast ant *redor* id i 'entorn de', si bé en part hi degué haver una aportació mossàrab. L'origen s'estudià a fons en el DCEC/DECH (ALREDEDOR), AlcM en dóna cinc exemples del S xv, valencians o de gent molt en contacte amb Val i Castella, afegim-hi: «--ells saben molt gran tresor / --- / dessots lo peu del mirador / --- / e que l'aver hom ne gütàs, / que l'apuntalen de rador, / e garden com lo poran traure / e que l pilar no posqués caure», «anduy eren al mirador / e miraven a derredor», i en el sentit de 'a prop'. «l'infant no sia scapsats / tro que us o aja comptats / —Plau me —dix l'emperador—. / E stia assí a la rador», *Set Savis* (c. 1300), vv. 2210, 1021, 2688. En el sentit de 'catifa rodona' (DECH I, 217a48-50): «un cabàs de puntas guarnit per la *redor*, que parexen perlas», CpTarr, a 1669 (D. Recasens, *La Secuita*, 102). *Redorada* val.

Redort, redorta, redortra, redortell, redortillar, V. torcer

REDÓS, amb variants tant o més antigues REDÓS i REDORS, segurament derivat de l'antic *dòs* 'dors, esquena' (ll DORSUM) □ 1ª doc: 1867, Verdaguier però el verb *redossar*, ja S xv.

Oblidat en els diccionaris, a causa de l'ús literari, més antic i més general, de *RECÉS* (d'herència llatina), no hi fou recollit fins al cat-alemany de Vogel¹ i el *DAG* («recre, *abrigo*» sense cites). El primer text literari on se'ns fa trobadís és l'*Atlàntida*, en una estrofa que ja el conté, i és quasi igual, en l'esborrall de 1867 «les cendres de Pyrene / --- / escrescant les montanyes, llevant als puigs lo front, / un museol alsà-li de serres sobre serres, / que a rastell aplades, fan gemegar lo món; / des d'esta gesta d'Hèrcules, ma dolsa Catalunya, / d'altre castell de roques dormir pogué a *redós*: / de la vehina Fransa dormí Espanya més llunya, / fins al mar allunyant-se lo Pirineu boyrós» (I, 66b).

Tot seguit, però, apareix en tots els principals escr. Renaix del Princ i de les Illes. El mateix Verdaguier descriu un poblet «situat en un bonic *redós* de la serra» en les seves *Excursions* «En busca d'un solitari *redós* hont pahir l'esglayament que 'ls ennuegava», Pons Mass, *Colla del Carrer* (memòries barcelonines dels anys 1860), en la vall soliuva de l'Alta Garrotxa, infestada de trabucaires, tornant del romiatge, «tothom, més que de les pròpies forses, se refiava del *redós* d'una bona companyia --», MrnVayreda (*Puny*, I, IV, 88 (73)).

«Si avui encara vols tu --- aspirar el perfum de lo que fou *redós* d'adustes aventures o senyorial umbràcul d'exquisites delícies, pujaràs --- a les ruïnes del Castell de Rocaberti ---», «quan les sorres del golf cegaren el port de l'Empòria abandonada, el Fluvià trencà de camí i cercà *redós* vora les cases de Sant Pere (Pescador)», Coromines (1919, *Gràcies de l'Emp*, XII, XVI, pp 30, 59, O C, 934a, 936b)

No menys a les Illes, on l'usava PdAPenya en una poesia de 1880 («pogueren pendre *redós* davall el porxo»), i Costa i Llobera en una poesia, del seu primer volum, de 1885. «*Fundació del Monestir* --- se'n munta la torre austera, / com a guarda tutelar / del poble que abaix contempla. / Que està de bé a tal *redors* / l'amable vila modesta, / mentres s'axequen al cel / tantes mans pures sobre ella!» (*Lleg del Puig de Pollença* v, v. 55; ed. 1885, p. 115; *IdOr* x, 158), «*redós* i pau trobam els vostres fills, / i port arrecreat, la nau batuda», JMTous i Maroto, c. 1904 (*IdOr* vi, 122); «he fruit en el *redós* / de la petita capella / tendra i maternal calor», BGuasp (*IdOr* ix, 50). No és solament cosa literària car igual ho diuen els cabrers de Manacor. «*redós*. en pren, la cabra, d'una roca, revell, cova o parbacana de penya, quant se tem de que ha de fer mal temps: prou que ho coneixen ---» (*BDLC* ix, 1917, 316). I era un mot predilecte d'AMAlcover, que ja l'usà en una rondalla publ. el 1897 («ja tench *redós* per anit»), en els seus diaris de viatges usà sovint *pendre redós* per 'hostatjar-se'. «a Artà --- prenc *redós* a ca'l Senyor dels Olors» (*BDLC* xi, 37) i frase semblant *BDLC* XIII, 8 i 9.

Tant Alcover com els seus hereus ho accentuen sempre amb ò (només un cop *redós* a la p 8, probt. err. tip, contradita a la p 9). Però igual a les altres illes, car Moll testifica «*anar a redós* anar-se'n a casa, sobretot en deixar la feina» com a frase menorquina, fins al punt de creure que *redós* és la pronúncia general, l'eivissenc Villangómez: «servaràs un *redós* abrigat a la vida, / de la vida d'enfora que t'estreny». A Formentera jo mateix he sentit un *redós* i s' *arredósan*, a un pagès que em parlava dels caçadors i m'ensenyà una barraca de caçar tords (1963)

Quant al timbre de la o, sembla haver-hi unanimitat per a la ò a les Illes, tant que AlcM presenta la ó com a cosa notable del *DFa*. En realitat aquesta és de molt la pronúncia dominant en el Princ, que Fabra ja donava en el *DOrt.* de 1917; i és la que m'és familiar des de jove, almenys a Bna. és certament així, si bé recordo d'haver-ho sentit a alguns amb ø en català oriental: crec que les excepcions eren de la zona Gir.-Emp² Del meu pare crec recordar-ho amb ó, i no tan segur, també amb ø. En tot cas constato que, en els dos passatges del seu llibre de 1919, a l'autògraf ho va escriure clarament amb ò, si bé ja a la 1ª ed. va deixar-ho imprimir amb ó

El tancament de ò en ó pot ser degut a propagació de la del verb (*ar*)*redossar*, en el qual s'explica per descarrilament analògic (fets semblants en *trossar, mos/mossada* etc), com sigui que els verbs en *-ossar* són nombrosos, com en *endossar* i *endós*. És verb ja